

Sezónne práce v SR

Sezónni pracovníci sú dôležitou súčasťou európskeho trhu práce a sú na nich odkázané viaceré odvetvia. Pracujú predovšetkým v poľnohospodárstve pri zbere ovocia a zeleniny alebo pestovaní kvetov, v cestovnom ruchu ako zamestnanci v lyžiarskych a prímorských strediskách a pod. Hoci sú v krajine svojho zamestnania len krátku dobu, potrebujú byť dostatočne informovaní o právach a o predpisoch, ktoré im zaručujú ochranu a bezpečnosť.

Aj preto Európsky orgán práce (ELA) spustil kampaň na zvyšovanie povedomia „**Práva na každú sezónu**“, ktorá upozorňuje na potrebu podporovať spravodlivé a bezpečné pracovné podmienky pre sezónnych pracovníkov zamestnaných v krajinách EÚ. Kampaň je vedená Európskym orgánom práce spolu s Európskou komisiou, Európskou platformou pre boj proti nelegálnej práci, sieťou EURES, krajinami EÚ a sociálnymi partnermi a prebieha **od júna do októbra 2021**.

[Európsky orgán práce](#)

[European Labour Authority \(europa.eu\)](#)

Praktické informácie k sezónnej práci v SR

Kto sú to sezónni pracovníci?

Určité sektory európskeho hospodárstva, najmä agropotravinársky sektor a sektor cestovného ruchu, sú závislé od podpory sezónnych pracovníkov, ktorí **na určité obdobia roka** prichádzajú z iných členských štátov alebo tretích krajín. Takíto pracovníci majú často **hlavný pobyt vo svojej domovskej krajine** a dočasne sa presťahujú do členského štátu na účely **výkonu činnosti závislej od striedania ročných období**. V súlade so Zákonníkom práce sa za sezónnu prácu považuje práca, ktorá je závislá od striedania ročných období, každý rok sa opakuje a nepresahuje **osem mesiacov** v kalendárnom roku.

Podmienky pobytu a zamestnania

Cezhraniční sezónni pracovníci požívajú širokú škálu práv, ktoré sa môžu líšiť v závislosti od toho, či sú občanmi Únie alebo štátnymi príslušníkmi tretích krajín.

Všetci sezónni pracovníci smú pracovať v SR len v pracovnoprávnom vzťahu v súlade so [Zákonníkom práce](#), konkrétne buď v pracovnom pomere na určitú dobu, prípadne na kratší pracovný čas, alebo na základe dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.

Občania EÚ

V súlade so slobodou pohybu pracovníkov a so zásadou rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie **majú občania EÚ právo hľadať si zamestnanie vrátane sezónneho zamestnania v inom členskom štáte** a majú právo na rovnakú pomoc od vnútroštátnych úradov práce, ako aj na **zamestnanie, za rovnakých podmienok, aké majú štátni príslušníci hostiteľského členského štátu**. Po nástupe do zamestnania sa na nich vzťahujú právne predpisy a príslušné kolektívne zmluvy hostiteľského členského štátu a z hľadiska pracovných podmienok sa s nimi musí zaobchádzať rovnako ako so štátnymi príslušníkmi hostiteľského štátu, a to **vrátane odmeny, ukončenia pracovného pomeru a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci**. Takisto majú právo na **prístup k rovnakým sociálnym a daňovým výhodám**, aké majú štátni príslušníci hostiteľského štátu. Ak sa stanú nedobrovoľne nezamestnanými, zachovávajú si v hostiteľskom členskom štáte postavenie pracovníka ešte **šesť mesiacov** za predpokladu, že sa v ňom zaevidujú na príslušnom úrade služieb zamestnanosti.

Štátni príslušníci tretích krajín (krajín mimo EÚ)

Podmienky za akých môže zamestnávateľ zamestnať štátnych príslušníkov tretích krajín s miestom výkonu práce na území SR stanovuje zákon o službách zamestnanosti. Sezónne zamestnanie na účely tohto zákona je činnosť, ktorej vykonávanie nepresahuje 180 dní počas 12 po sebe nasledujúcich mesiacov a je viazané na určité obdobie roka opakujúcou sa udalosťou alebo opakujúcim sa sledom udalostí spojených so sezónnymi podmienkami, počas ktorých sa vyžaduje podstatne vyšší objem práce.

MPSVR SR stanovuje [vyhláškou](#) zoznam odvetví, v ktorých je možné sezónne zamestnanie štátnych príslušníkov tretích krajín a u ktorých sa vyžaduje prieskum trhu práce:

- sekcia A - Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov,
- sekcia C - Priemyselná výroba,
- sekcia F - Stavebníctvo,

- sekcia I - Ubytovacie a stravovacie služby.

Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa zdržiavajú v inom členskom štáte, než v akom budú zamestnaní ako sezónni pracovníci, alebo ktorí sa zdržiavajú v tretej krajine, zvyčajne musia požiadať o víza, pracovné povolenie alebo povolenie na pobyt, aby mohli v danom členskom štáte bývať a pracovať.

Štátni príslušníci tretích krajín môžu vykonávať sezónne zamestnanie v SR v dvoch režimoch: **na základe povolenia na zamestnanie** (na dobu maximálne 90 dní) alebo **na základe prechodného pobytu na účel sezónneho zamestnania** (na dobu dlhšiu ako 90 dní a kratšiu ako 180 dní).

Všeobecné informácie o pobyte cudzincov na území SR

Informačná karta Migračného informačného centra IOM k sezónnej práci

Zamestnanie štátneho príslušníka tretej krajiny na účel sezónneho zamestnania alebo v rámci vnútropodnikového presunu – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Ministerstvo vnútra SR – pobyt cudzinca

Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov

Sezónne zamestnanie na dobu kratšiu ako 90 dní

Rozdielny postup sa uplatňuje v závislosti od toho, či sa na vstup štátneho príslušníka tretej krajiny vyžaduje alebo nevyžaduje **schengenské vízum**.

Ak štátny príslušník tretej krajiny **nepodlieha vízovej povinnosti**, môže vykonávať sezónne zamestnanie hneď po udelení povolenia na sezónne zamestnanie.

Povolenie na sezónne zamestnanie udeľuje miestne príslušný **Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny**. Povolenie na sezónne zamestnanie môže Úrad práce udeliť maximálne na 90 dní počas 12 po sebe nasledujúcich mesiacov pričom zamestnávateľ je povinný **najmenej 10 pracovných dní** pred podaním žiadosti o povolenie na sezónne zamestnanie **nahlásiť voľné pracovné miesto**. Žiadosť o udelenie povolenia na sezónne zamestnanie môže podať štátny príslušník tretej krajiny alebo zamestnávateľ.

Zoznam dokumentov, ktoré je potrebné k žiadosti priložiť:

- **pracovnú zmluvu alebo prísľub zamestnávateľa**, ktorý musí obsahovať náležitosti pracovnej zmluvy (druh práce, miesto výkonu práce, deň nástupu do práce a mzdové podmienky)
- **úradne overený doklad o najvyššom dosiahnutom vzdelaní** (apostilla alebo superlegalizácia) v úradnom preklade do slovenského jazyka, ak ide o regulované povolanie
- **doklad preukazujúci zabezpečenie ubytovania**, ktoré spĺňa minimálne požiadavky najmenej na obdobie trvania zamestnania
- **doklad preukazujúci zabezpečenie zdravotného poistenia** počas pobytu v SR

1. ak žiadosť predkladá zamestnávateľ je potrebné predložiť aj:

- písomný súhlas štátneho príslušníka tretej krajiny so žiadosťou (podpis musí byť overený)
- potvrdenie, že nie je v konkurze, likvidácii alebo nútenej správe, čo preukáže formou čestného vyhlásenia na predpísanom tlačive
- potvrdenie, že nemá evidované neuspokojené nároky svojich zamestnancov vyplývajúce z pracovného pomeru, rovnaké tlačivo čestného vyhlásenia, ako v predchádzajúcom bode.

Štátni príslušníci tretích krajín, pri ktorých sa vyžaduje vízum, musia získať najskôr povolenie na sezónne zamestnanie a následne schengenské vízum na účel sezónneho zamestnania.

- **Povolenie na sezónne zamestnanie** získa štátny príslušník tretej krajiny rovnakým spôsobom, ako osoba, u ktorej sa vízum nevyžaduje (doklad o zdravotnom poistení a ubytovaní sa v tejto fáze nevyžaduje).
- **Žiadosť o schengenské vízum na účel sezónneho zamestnania** štátny príslušník tretej krajiny podáva na úradnom formulári na zastupiteľskom úrade (diplomatická misia alebo konzulárny úrad) Slovenskej republiky akreditovanom pre štát, kde má žiadateľ pobyt, alebo ktorého je občanom. Žiadateľ na zastupiteľskom úrade predloží tieto doklady:
- doklad potvrdzujúci účel cesty, ktorým je pracovná zmluva alebo prísľub zamestnávateľa, ktorý musí obsahovať náležitosti pracovnej zmluvy
- povolenie na sezónne zamestnanie
- doklad preukazujúci zdravotné poistenie
- doklad preukazujúci ubytovanie

Zastupiteľský úrad rozhodne o žiadosti do 15 kalendárnych dní.

Súčasťou udeleného povolenia na sezónne zamestnanie sú aj informácie o právach a povinnostiach štátneho príslušníka tretej krajiny vyplývajúcich zo sezónneho zamestnania v slovenskom a anglickom jazyku v zmysle smernice EP a Rady 2014/36/EÚ o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účel zamestnania ako sezónni pracovníci.

Sezónni pracovníci majú **nárok na rovnaké zaobchádzanie ako občania Slovenskej republiky**, aspoň pokiaľ ide o:

- podmienky zamestnávania** v zmysle zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov vrátane minimálneho veku pri nástupe do zamestnania, pracovné podmienky vrátane mzdy (minimálna mzda pre rok 2021 je **623€/mesiac** resp. **3,580€/hod**) a ukončenia pracovného pomeru, pracovný čas, dovolenku a sviatky, ako aj požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku;
- právo na štrajk** a výluku v súlade s vnútroštátnym právom a praxou Slovenskej republiky, slobodu združovania a zapájania sa a členstva v organizácii zastupujúcej pracovníkov alebo v akejkoľvek organizácii, ktorej členovia vykonávajú určité povolanie, vrátane práv a výhod poskytovaných takýmito organizáciami vrátane práva na vyjednávanie a uzavieranie kolektívnych dohôd, a to bez toho, aby tým boli dotknuté vnútroštátne ustanovenia o verejnom poriadku a verejnej bezpečnosti;
- nedoplatky** od zamestnávateľa týkajúce sa akýchkoľvek nevyplatených **odmien**;
- poradenské služby** týkajúce sa sezónnej práce poskytované úradom práce, sociálnych vecí a rodiny.

V prípade podozrenia z porušovania pracovných podmienok alebo podmienok dodržiavania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa môže sezónny pracovník obrátiť na inšpektoráty práce.

Sezónni pracovníci by mali mať zabezpečené ubytovanie, ktoré poskytuje primeraný životný štandard. Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý vykonáva sezónne zamestnanie na základe povolenia na zamestnanie a nepodlieha vízovej povinnosti, musí informovať úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý udelil povolenie na zamestnanie alebo predĺženie povolenia na zamestnanie o akejkolvek zmene ubytovania.

Ak ubytovanie zabezpečuje zamestnávateľ alebo sa poskytuje prostredníctvom neho:

- môže sa od sezónneho pracovníka vyžadovať, aby platil **nájomné**, ktoré nesmie byť neprimerane vysoké v porovnaní s jeho čistou odmenou a v porovnaní s kvalitou ubytovania. Nájomné sa **nesmie automaticky odpočítavať od mzdy** sezónneho pracovníka;
- zamestnávateľ poskytne sezónnemu pracovníkovi **nájomnú zmluvu** alebo rovnocenný doklad, v ktorom sa jasne uvedú nájomné podmienky ubytovania;
- zamestnávateľ zabezpečí, aby **ubytovanie spĺňalo všeobecné zdravotné a bezpečnostné normy**, ktoré platia v Slovenskej republike.

Štátny príslušník tretej krajiny, uvedený na povolení na sezónne zamestnanie, môže vykonávať len sezónne zamestnanie u zamestnávateľa, v profesii, na obdobie a na mieste výkonu práce stanovenom na tomto povolení na zamestnanie. Za vybavenie žiadosti o udelenie povolenia na zamestnanie sa nevyberá poplatok.

Sezónne zamestnanie na dobu dlhšiu ako 90 dní

Vykonávanie sezónneho zamestnania nad 90 dní je možné iba na základe **prechodného pobytu za účelom sezónneho zamestnania**. Celková doba výkonu sezónneho zamestnania nemôže byť dlhšia ako 180 dní počas 12 po sebe nasledujúcich mesiacov. Štátny príslušník tretej krajiny môže jednak podať žiadosť o prechodný pobyt za účelom sezónneho zamestnania a sezónne zamestnanie začne vykonávať až po udelení pobytu, alebo môže počas prvých deväťdesiatich dní vykonávať sezónne zamestnanie na základe povolenia na zamestnanie (a víz, v prípade vízového cudzinca), a druhých deväťdesiatich dní na základe prechodného pobytu za účelom zamestnania.

Žiadosť o udelenie prechodného pobytu za účelom sezónneho zamestnania je možné podať osobne v zahraničí **na zastupiteľskom úrade SR** akreditovanom pre štát, ktorý štátnemu príslušníkovi tretej krajiny vydal cestovný doklad alebo pre štát, v ktorom má bydlisko, alebo na miestne príslušnom oddelení cudzineckej polície príslušnej podľa miesta pobytu na území SR, ak sa štátny príslušník tretej krajiny zdržiava v SR na základe platného povolenia na pobyt vydaného v SR alebo inom členskom štáte EÚ/EHP alebo Švajčiarsku, udeleného tolerovaného pobytu, udeleného národného víza, ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny, u ktorého sa vízum nevyžaduje, alebo ak ide o držiteľa osvedčenia Slováka žijúceho v zahraničí.

Vyslaní sezónni pracovníci

Sezónni pracovníci v EÚ zamestnaní v jednom členskom štáte, ktorých zamestnávateľ vyšle pracovať do iného členského štátu, sa **považujú za vyslaných pracovníkov** v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/71/ES. Štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí legálne pracujú a zdržiavajú sa v členskom štáte, môže ich zamestnávateľ vyslať do iného členského štátu, pričom v takejto situácii sa považujú za vyslaných pracovníkov.

Pracovnoprávne vzťahy medzi vyslaným zamestnancom a jeho zamestnávateľom sú počas vyslania čiastočne regulované systémom práva vysielajúcej krajiny a čiastočne aj právnym poriadkom krajiny, v ktorej vyslaný zamestnanec dočasne vykonáva prácu. Iba časť právneho poriadku krajiny, v ktorej je vyslaný zamestnanec, je pre vyslaného zamestnanca relevantná, pričom pracovné podmienky obsahujú tzv. **podmienky tvrdého jadra**. Vyslaní (sezónni) pracovníci majú právo na základné pracovné podmienky hostiteľského členského štátu, ktoré vyplývajú zo zákonov alebo univerzálne uplatniteľných kolektívnych zmlúv podľa revidovanej smernice o vysielaní pracovníkov (účinná od 30. júla 2020).

Za vyslaných pracovníkov sa považujú aj **sezónni pracovníci zamestnaní prostredníctvom agentúr dočasného zamestnávania** v jednom členskom štáte, ktorých si najal užívateľský podnik v inom (hostiteľskom) členskom štáte. Agentúra musí týmto pracovníkom zaručiť rovnaké základné podmienky zamestnávania, aké by sa na nich vzťahovali, keby ich zamestnal priamo užívateľský podnik, a to bez toho, aby boli dotknuté základné podmienky zamestnávania hostiteľského členského štátu, ktoré sa na nich v pozícii vyslaných pracovníkov vzťahujú.

Národný inšpektorát práce – vysielanie zamestnancov